

Vegetacija in funkcije ekosistemov - 44. simpozij IAVS v Freisingu v Nemčiji

Lado KUTNAR*

V zadnjih dneh julija in prvih dneh avgusta 2001 se je v starodavnem bavarskem mestu Freising zbralo okoli 400 strokovnjakov s področja proučevanja flore in vegetacije. Srečanje je potekalo pod okriljem svetovne organizacije International Association of Vegetation Science (IAVS), ki trenutno združuje preko 1.600 članov iz 83 držav sveta. Organizacijo srečanja je prevzel oddelek za ekologijo tehnične univerze v Münchnu, ki ima svoje domovanje v Weihestephanu, predelu mesta Freising.

Združenje IAVS, ki vključuje raziskovalce flore in vegetacije, je na 44. letnem simpoziju dalo poseben poudarek vegetaciji kot pomembnemu funkcijskemu elementu ekosistemov. Simpozij, ki je potekal pod naslovom Vegetacija in funkcije ekosistema, se je odvijal v naslednjih tematskih sklopih: (1) Vegetacija in funkcije ekosistemov - koncepti in ekološka teorija; (2) Vegetacija in habitatna vloga ekosistemov; (3) Regulacijska funkcija - vpliv vegetacije na ekosistemske procese; (4) Produktivna funkcija - produktivnost rastlin in trofične interakcije; (5) Informacijska funkcija - vegetacija kot indikator okoljskih sprememb; (6) Nosilna funkcija - vegetacija v službi človeka. Omenjeni tematski sklopi so bili razdeljeni na več podsklopov, ki so zajeli različne, bolj zaključene in ožje tematike, povezane z vegetacijo in ekosistemi.

V razmišljanju in prispevkih mnogih znanstvenikov se je v zadnjem obdobju za področje proučevanja vegetacije uveljavil izraz "ekologija vegetacije" ali "vegetacijska ekologija" (ang. *vegetation ecology*), ki predstavlja le sodobnejši izraz za "fitosociologijo" (pri nas pogosteje uporabljen izraz je "fitocenologija") ali za izraz "vegetacijska znanost". Pojem "ekologija vegetacije" posebej poudarja odnose med rastlinsko skupnostjo in okoljem. Znotraj tega obravnava tudi dinamiko rastlinskih skupnosti in populacij rastlin ter interakcije med njimi.

Znanost o vegetaciji je po mnenju enega od vodilnih mož organizacije IAVS, prof. Eddyja van der Maarela, šla preko več zgodovinskih obdobj. V začetnem, ki zajema približno čas med letoma 1930 in 1960, je bila usmerjena v klasifikacijo in problematiko geografske razširjenosti rastlinskih združb. V obdobju po letu 1960 so raziskovalci vegetacije dajali vse večji poudarek eko-

logiji, k čemur je pomembno prispeval razvoj gradientne teorije in multivariantnih metod. Razvoj je bil predvsem posledica izmenjave mnenj in sodelovanja med evropskimi in anglo-ameriškimi vegetacijskimi ekologi. Po letu 1970 pa lahko zaznamo porast raziskav dinamike vegetacije, ki so temeljile na trajnejših raziskovalnih objektih in na več ponovitvah kartiranja. Ključen raziskovalni problem v tem obdobju je bila motnja kot vzpodbuda za spremembo vegetacije. Pomemben sestavni del proučevanja vegetacije je postalo tudi področje varstva narave. V tem obdobju je bilo vse več raziskav biomase, hranil in energetskega toka skozi komplekse vegetacija - okolje (ekosistem). Po letu 1980 so pogosteje obravnavali interakcije med vrstami, konkurenco, interakcije rastlina - žival itd. Po letu 1990 pa lahko raziskave vegetacije najlažje zajamemo in opredelimo v okviru različnih funkcij ekosistemov (produksijska, nosilna, informacijska in regulacijska vloga ekosistema). Prav funkcije ekosistemov v povezavi z vegetacijo so predstavljale rdečo nit in ogrodje simpozijskega dogajanja. Že številni tematski sklopi in podsklopi simpozija so nakazali vso širino problematike, s katero se v današnjem času ukvarja vegetacijska znanost. Skupni imenovalec predstavljanih raziskav je bila le vegetacija oz. flora v povezavi z različnimi ekosistemi. Vendar pa je bilo že vnaprej jasno, da jih je praktično nemogoče povezati v skupno misel in izoblikovati vseobsegajoče zaključke simpozija. Po drugi strani pa je simpozij prinesel veliko svežih idej in dinamičen pristop k obravnavanju vegetacije.

Simpozijsko dogajanje je bilo popestrjeno s spoznavanjem flore in vegetacije južnega dela Nemčije. V ta namen je bilo organiziranih kar deset vzporednih enodnevni ekskurzij, ki so zajele zelo različno vegetacijo (npr. različni tipi gozdne vegetacije, suhih travnišč in druge vegetacije v kmetijskem predelu, vegetacija v območju poplavljanja rek, vegetacija barij in jezer).

Med udeleženci simpozija smo bili tudi 4 raziskovalci iz Slovenije (3 predstavniki Biološkega inštituta ZRC SAZU in 1 predstavnik Gozdarskega inštituta Slovenije). Druženje s strokovnjaki s celega sveta je dalo obilo možnosti za spoznavanje najnovejših dosežkov na področju raziskav vegetacije. Hkrati s tem pa so se odprle tudi mnoge možnosti za nadaljnje koristno sodelovanje.

Prihodnje, 45. letno srečanje IAVS bo organizirano v začetku marca 2002 v brazilskem mestu Porto Alegre.

* dr. L. K., univ. dipl. inž. gozd., GIS, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, SLO